

Kącik Porad Obywatelskich

Gdy lekarz odmawia wypisania recepty

Zdarzają się sytuacje, w których lekarze odmawiają pacjentowi wykonania świadczeń zdrowotnych, powołując się na klauzulę sumienia. Modelowym przykładem jest tu odmowa wypisania recepty na hormonalne środki antykoncepcyjne. Taka odmowa lekarza jest możliwa. Nie jest to jednak odmowa bezwarunkowa.

Na podstawie art. 39 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2011 r. nr 277, poz. 1634) lekarz może powstrzymać się od wykonania świadczeń zdrowotnych niezgodnych z jego sumieniem, z zastrzeżeniem art. 30, czyli za wyjątkiem sytuacji, gdy zwłoka w udzieleniu pomocy mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia. Należy jednak pamiętać o tym, że odmawiając w ten sposób świadczeń zdrowotnych, lekarz ma obowiązek wskazać realne możliwości uzyskania tego świadczenia u innego lekarza lub w innej placówce medycznej oraz uzasadnić i odnotować ten fakt w dokumentacji medycznej pacjenta.

Jeżeli lekarz powołuje się na klauzulę sumienia, ciąży na nim obowiązki określone w ustawie, których musi w takim wypadku dopełnić. Przede wszystkim, w takiej sytuacji lekarz powinien:

a) wyjaśnić pacjentowi/pacjentce powody swojej odmowy. Pacjent/pacjentka może domagać się uzasadnienia takiej decyzji na piśmie. Warto zawsze mieć dowód takiej odmowy na wypadek ewentualnego złożenia zażalenia na tego lekarza;

b) wpisać odmowę do dokumentacji medycznej pacjenta/pacjentki;

c) wskazać pacjentowi/pacjentce realną możliwość uzyskania świadczenia, czyli podać nazwisko i miejsce przyjmowania innego lekarza, który taką receptę na pewno wypisze.

Ponadto, lekarz wykonujący swój zawód na podstawie stosunku pracy lub w ramach służby, ma obowiązek uprzedniego powiadomienia na piśmie przełożonego (np. kierownika

przy-
chodni) o zakresie świadczeń medycznych, których nie będzie wykonywał, z uwagi na swoje przekonania, z powołaniem się na klauzulę sumienia.

W przypadkach, gdy lekarz korzysta ze swojego ustawowego prawa do powstrzymania się od wykonywania świadczeń zdrowotnych niezgodnych z jego sumieniem, dopełniając wymienionych wyżej obowiązków, nie dochodzi do naruszenia ustawy i nie istnieją tym samym podstawy do podejmowania jakichkolwiek interwencji.

Natomiast, jeśli lekarz nie dopełni wyżej wymienionych obowiązków a odmówi pacjentowi/pacjentce usługi medycznej, twierdząc, że jest ona niezgodna z jego przekonaniem, to wówczas pacjent/pacjentka ma prawo do złożenia skargi na lekarza.

Skargę na lekarza złożyć można do kilku instytucji. Pierwszą i najbardziej podstawową instytucją jest kierownictwo lub dyrekcja placówki, w której dany lekarz jest zatrudniony. Kolejne organy właściwe do złożenia niniejszej skargi to:

- Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej działający przy Okręgowej Izbie Lekarskiej.

- Rzecznik Praw Pacjenta przy Narodowym Funduszu Zdrowia,

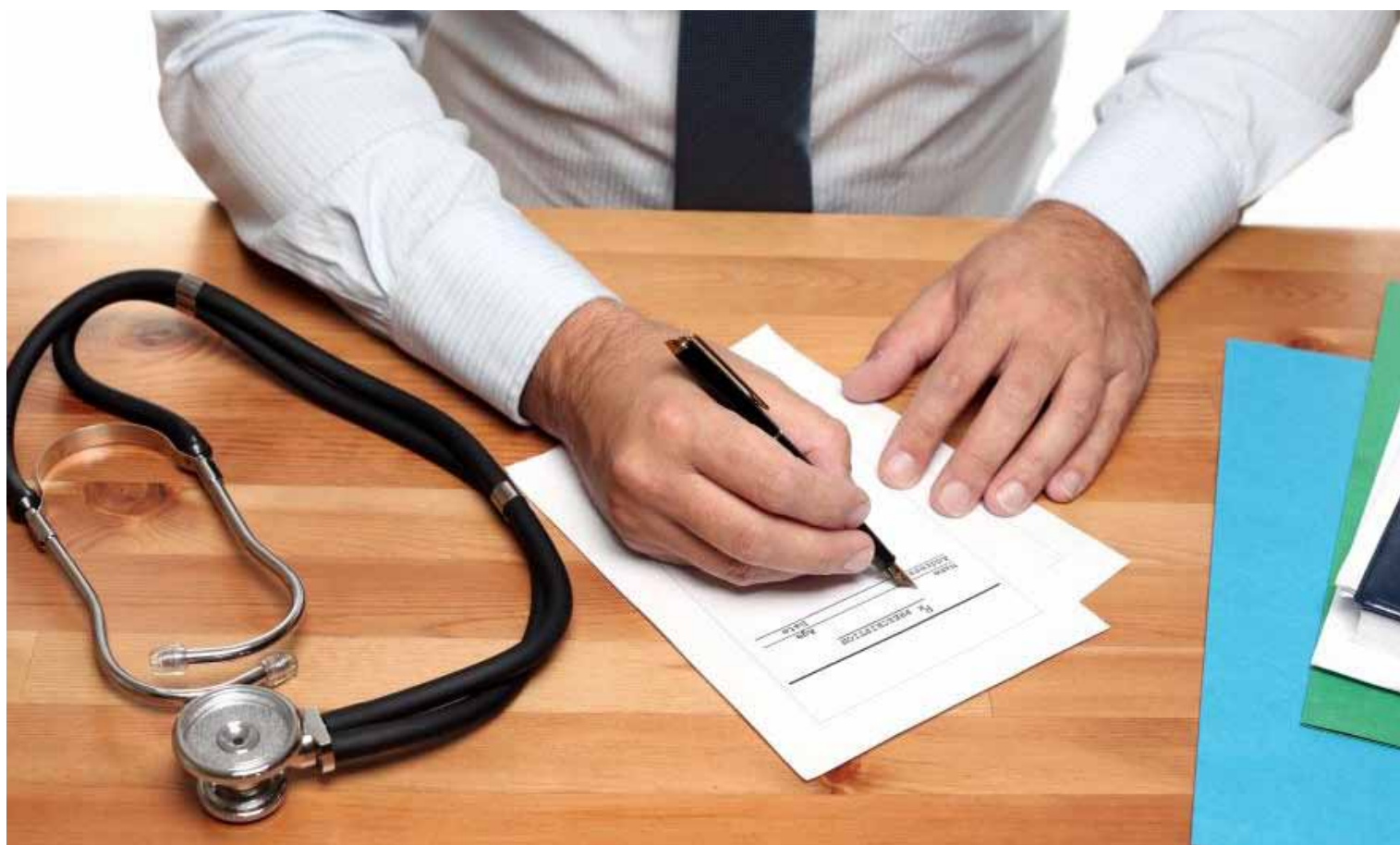
- Biura Rzecznika Praw Pacjenta przy Ministerstwie Zdrowia oraz Rzecznika Praw Obywatelskich.

Na stronach internetowych większości izb lekarskich są dostępne specjalne formularze do wypełnienia w celu złożenia skargi. Wykaz wszystkich istniejących w kraju Izb Lekarskich oraz rejony, jakie im podlegają, dostępny jest na stronie internetowej Naczelnej Izby Lekarskiej www.nil.pl. Skargę do Izby lekarskiej – zgodnie z art. 442 § 1 Kodeksu cywilnego – można wnieść w terminie 3 lat od dnia, w

którym doszło do odmówienia przez lekarza świadczeń zdrowotnych, z naruszeniem ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty.

Niemniej jednak często może się zdarzyć tak, że lekarz widząc, że pacjent posiada odpowiednią wiedzę z zakresu swoich praw, wystawia sporną receptę. Dlatego też ważne jest, aby pacjent znał prawa, jakie mu przysługują.

Małgorzata Pluto-Prądyńska

Biuro Porad Obywatelskich w Debrznie

Stowarzyszenie

"Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno"

ul. Ogrodowa 26

77 - 310 Debrzno

tel. +48 59 833 57 50, +48 59 833 71 49

fax +48 59 833 71 79

www.bpo.stowdeb.pl

Wydanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego